Isaac Asimov

Satisfacţie garantată

(din volumul Povestiri cu roboţi, — The Rest of The Robots, 1964)

Tony era înalt şi chipeş, brunet, cu un aer incredibil de nobil întipărit în fiecare trăsătură, iar Claire Belmont îl privi prin uşa întredeschisă cu un amestec de groază şi consternare.

— Nu pot, Larry. Pur şi simplu nu-l suport în casă.

Înmărmurită, căuta cu febrilitate un mod de exprimare mai ferm; ceva care să aibă sens şi să pună lucrurile la punct, dar nu putu decât să repete:

— Ei bine, nu pot!

Larry Belmont îşi privi soţia cu asprime, iar în ochi îi apăru acea scânteiere de nerăbdare pe care Claire ura s-o vadă, pentru că îşi simţea propria neputinţă oglindită în ea.

— Ne-am luat angajamentul, Claire, spuse el, şi nu se poate ca acum să dai înapoi. Pe baza asta, compania mă trimite la Washington şi probabil e vorba de o avansare. Nu e absolut nici un pericol şi tu ştii asta. Ce ai împotrivă?

Ea se încruntă, neajutorată:

— Pur şi simplu mă înfioară. Nu l-aş putea suporta.

— E aproape la fel de uman ca tine sau ca mine. Aşa că, nu te prosti. Hai, ieşi de acolo.

Îşi puse mâna pe spatele ei, îmbrâncind-o, iar ea se trezi în propria ei sufragerie, tremurând. *El* era acolo, privind-o cu o politeţe desăvârşită, de parcă şi-ar fi evaluat viitoarea gazdă pentru următoarele trei săptămâni. Şi dr. Susan Calvin era acolo, stând dreaptă, rezervată şi cu buzele strânse. Avea privirea rece şi distantă a cuiva care a lucrat atât de mult cu maşinile, încât i-a intrat puţin oţel în sânge.

— Bună, vorbi Claire răguşit, salutând în mod general şi inutil.

Dar Larry era preocupat să salveze situaţia, cu o veselie falsă:

— Uite, Claire, vreau să-l cunoşti pe Tony, un tip elegant. Ea e soţia mea, Tony, bătrâne.

Mâna lui Larry se lăsă prieteneşte pe umărul lui Tony, dar Tony stătu sub apăsarea ei fără să răspundă şi fără nici o expresie pe chip. El spuse:

— Ce mai faceţi, doamnă Belmont[7]

Iar Claire tresări auzind vocea lui Tony. Era profundă şi caldă, moale ca părul de pe capul lui sau ca pielea de pe faţa lui. Până să se poată opri, spuse:

— O, Doamne... vorbeşti.

— De ce nu? Credeaţi că nu vorbesc?

Dar Claire nu putu decât să zâmbească stins. Privi într-o parte, apoi se uită cu coada ochiului la el. Părul lui era moale şi negru, ca de material plastic lucios sau era într-adevăr alcătuit din fire separate? Iar pielea netedă, măslinie, de pe mâini şi de pe faţă continua oare dincolo de negrul hainelor lui cu o croială perfectă?

Se pierduse în cugetări pline de uimire şi îngrijorare şi trebui să se forţeze să-şi adune gândurile, ca să poată asculta vocea categorică şi lipsită de sentiment a dr. Calvin:

— Doamnă Belmont, sper că vă daţi seama de importanţa acestui experiment. Soţul dumneavoastră mi-a spus că v-a explicat ceva din fondul problemei. Aş vrea să vă explic mai multe, fiind psiholog şef la U.S. Robots and Mechanical Men Corporation — Corporaţia pentru Roboţi şi Oameni Mecanici din Statele Unite.

Tony este un robot. Denumirea lui în dosarele companiei este de fapt TN-3, dar el va răspunde la numele de Tony. Nu este un monstru mecanic, nici măcar o maşină de calculat de tipul celor care se produceau în timpul celui de-al doilea război mondial, acum cincizeci de ani. Are un creier artificial aproape la fel de complex ca al nostru. Este un imens tablou de conexiuni la scară atomica, astfel încât miliarde de legături posibile pot fi înghesuite într-un instrument care încape într-un craniu.

Acest fel de creiere se execută special pentru fiecare tip de robot. Fiecare conţine un set precalculat de conexiuni, astfel încât fiecare robot cunoaşte de la început limba engleză şi suficient din orice altceva care i-ar putea fi necesar pentru îndeplinirea misiunii lui.

Până acum, U.S Robots şi-a limitat sfera de activitate la modele industriale, pentru folosire în locuri unde munca omului este imposibilă — în mine adânci, de exemplu, sau în lucrări subacvatice. Dar vrem să pătrundem în oraş şi în case. Pentru asta, trebuie să-i facem pe oamenii obişnuiţi să accepte fără teamă aceşti roboţi. Înţelegeţi că nu aveţi de ce vă teme.

— Nu ai, Claire, interveni Larry cu seriozitate Ai cuvântul meu. E imposibil să facă vreun rău. Ştii că altfel nu l-aş lăsa cu tine.

Claire aruncă o privire iute, pe ascuns, către Tony şi cobori glasul:

— Şi dacă-l supăr?

— Nu trebuie să vorbiţi în şoaptă, spuse dr. Calvin cu calm. El *nu se poate* supăra. V-am spus că tabloul de conexiuni din creierul lui a fost hotărât dinainte. Ei bine, cea mai importantă conexiune din toate e cea pe care o numim "Prime Lege a Roboticii" şi e cam aşa: "Nici un robot nu poate face vreun rău unei fiinţe omeneşti sau, prin neintervenţie, să permită ca unei fiinţe omeneşti să i se facă rău". Toţi roboţii sunt construiţi aşa. Nici un robot nu poate fi silit, în nici un fel, să facă râu vreunui om. Aşa că, vedeţi, avem nevoie de dumneavoastră şi de Tony ca experiment preliminar pentru propria noastră orientare, în timp ce soţul dumneavoastră va fi la Washington, pentru a aranja testările legale controlate de guvern.

— Adică nu e nimic legal în asta?

Larry îşi drese vocea:

— Încă nu, dar e-n ordine. El nu va ieşi din casă, iar tu nu trebuie să laşi pe nimeni să-l vadă. Asta-i tot... Şi, Claire, aş sta cu tine, dar eu ştiu prea multe despre roboţi. Trebuie ca persoana supusă testării să nu aibă nici o experienţă, ca să avem condiţii optime. Trebuie.

— O, bine, murmură Claire.

Apoi îi veni un gând:

— Dar ce face?

— Treburi casnice, spuse dr. Calvin scurt.

Se ridică să plece şi Larry fu cel care o conduse la uşa din faţă. Claire stătea în spatele lui, abătută. Se privi fugar în oglinda de deasupra căminului şi întoarse ochii iute. Era foarte plictisită de faţa ei mică, de şoricel, şi de părul ei spălăcit, fără nici o linie.

Apoi prinse privirea lui Tony îndreptată spre ea şi îi veni să zâmbească, dar îşi aminti...

Era doar o maşină.

***

Larry Belmont era în drum spre aeroport când o zări pe Glayds Claffern. Era tipul de femeie care părea să fie făcută pentru a fi zărită... Perfect şi precis aranjată; îmbrăcată cu gust; prea strălucitoare ca să o fixezi cu privirea.

Zâmbetul care i-o lua înainte şi parfumul slab care o urma erau ca nişte degete care făceau semn. Larry simţi că se opreşte din mers: îşi atinse pălăria, apoi porni grăbit.

Ca întotdeauna, simţi acea furie surdă. Dacă ar putea Claire doar să intre în clanul Claffern, ar fi atât de folositor! Dar ce rost mai avea?

Claire! De puţinele ori când s-a întâlnit cu Glayds, prostuţa avusese limba legată. Nu-şi făcea nici o iluzie. Testarea lui Tony era şansa lui cea mare şi era în mâinile lui Claire. Mult mai sigur ar fi fost în mâinile cuiva ca Glayds Claffern.

***

În dimineaţa următoare, Claire se trezi auzind o bătaie uşoară în uşa dormitorului. Tresări, apoi îngheţă. În prima zi îl evitase pe Tony, zâmbind şters când îl întâlnea şi dându-se la o parte cu o scuză neauzită.

— Tu eşti, Tony?

— Da, doamnă Belmont. Pot să intru?

Probabil că spusese "da", pentru că el era în cameră, aproape imediat şi fără zgomot. Ochii şi nasul ei înregistrară simultan tava pe care o ducea.

— Micul dejun? întrebă ea.

— Dacă doriţi.

N-ar fi îndrăznit să refuze, aşa că se trase încet în şezut şi primi: ouă ochiuri fierte, pâine prăjită cu unt, cafea.

— Zahărul şi frişca le-am pus separat, spuse Tony. În timp, vreau să vă învăţ preferinţele, pentru asta şi pentru altele.

Ea aşteptă.

Tony, drept şi flexibil ca o riglă metalică, întrebă după o clipă:

— Doriţi să mâncaţi singură?

— Da... adică, dacă nu te superi.

— Mai târziu aveţi nevoie de ajutor la îmbrăcat?

— O, Doamne, nu!

Trase de cearşaf fără să se gândească, încât cafeaua se află la un pas de catastrofă. Rămase aşa, severă, apoi se lăsă neajutorată pe pernă, când uşa închisă îl ascunse din nou privirii ei.

Până la urmă scăpă de micul dejun... El era doar o maşină, şi dacă asta s-ar vedea ceva mai mult, n-ar fi atât de înspăimântător. Sau dacă şi-ar schimba expresia feţei. Stătea acolo, ţintuit locului. Nu-ţi puteai da seama ce se petrece în spatele acelor ochi negri şi dincolo de materialul moale şi măsliniu din care era făcută pielea. Ceaşca de cafea scoase un clinchet uşor, o secundă, când o puse înapoi pe tavă, goală.

Apoi îşi dădu seama că uitase să pună zahăr şi frişcă şi nu-i plăcea deloc cafeaua amară.

Făcuse potecă între dormitor şi bucătărie după ce se îmbrăcase. La urma urmei, era casa ei şi nu era o toană a ei, dar îi plăcea să aibă o bucătărie curată. El ar fi trebuit să aştepte un control...

Dar când intră, găsi o bucătărie care părea scoasă din fabrică doar cu o clipă înainte.

Se opri, se uită, se răsuci pe călcâie şi aproape că se lovi de Tony. Ţipă.

— Pot să vă ajut? întrebă el.

— Tony — îşi înăbuşi mânia provocată de teama din mintea ei — trebuie să faci zgomot când mergi. Nu suport să mă urmăreşti, înţelegi... N-ai folosit această bucătărie?

— Ba da, doamnă Belmont.

— Nu s-ar părea.

— Am curăţat-o după aceea. Nu aşa se face?

Claire făcu ochii mari. La urma urmei, ce putea să spună? Deschise despărţitura din cuptor în care erau oalele, privi repede, fără să vadă, la strălucirea metalică dinăuntru, apoi spuse cu un tremur în glas:

— Foarte bine. Cât se poate de satisfăcător.

Dacă în acea clipă el s-ar fi bucurat, dacă ar fi zâmbit; dacă ar fi ridicat cât de puţin colţul gurii, simţea că ar fi putut fi mai caldă cu el. Dar rămase mai departe asemenea unui lord englez în repaus şi spuse:

— Mulţumesc, doamnă Belmont. Vreţi să veniţi în sufragerie?

Ea veni şi rămase uluită:

— Ai lustruit mobila?

— E satisfăcător, doamnă Belmont?

— Dar când? N-ai făcut asta ieri

— Noaptea trecută, desigur.

— Ai ţinut lumina aprinsă toată noaptea?

— O, nu... N-aş avea nevoie. Am o sursă de ultraviolete încorporată. Pot vedea în ultraviolet. Şi, bineînţeles, nu am nevoie de somn.

Totuşi, avea nevoie să fie admirat. Ea şi a dat seama de asta, atunci. El trebuia să ştie că îi făcea o plăcere. Dar ea nu se putea hotărî să-i facă lui această plăcere.

Spuse doar cu tristeţe:

— Roboţii de felul tău îi vor lăsa şomeri pe lucrătorii casnici.

— Există în lume munci de mult mai mare importanţă la care pot fi puşi, o dată scăpaţi de roboteală. La urma urmelor, doamnă Belmont, lucruri ca mine pot fi fabricate. Dar nimic nu poate imita, totuşi, creativitatea şi diversitatea unui creier uman, ca al dumneavoastră.

Şi, deşi pe faţă nu i se citea nimic, vocea îi era încărcată plăcut cu respect şi admiraţie, astfel încât Claire roşi şi mormăi:

— Creierul meu! Ia-l, dacă-ţi trebuie.

Tony se apropie puţin şi spuse:

— Probabil sunteţi nefericită, dacă vorbiţi astfel. Vă pot ajuta cu ceva?

O clipă, lui Claire îi veni să râdă. Era o situaţie caraghioasă. Iată un aspirator, spălător de vase, lustruitor de mobilă, un factotum însufleţit, venit de pe standul fabricii şi oferindu-şi serviciile, drept consolator şi confident.

Totuşi, zise brusc, într-o izbucnire de interjecţii şi cuvinte:

— Dacă vrei să ştii, domnul Belmont nu crede că eu am creier... Şi cred că n-am.

Nu putea să plângă în faţa lui. Simţi, dintr-un motiv oarecare, că trebuia să apere onoarea rasei umane în faţa acestei simple creaţii.

— E ceva recent, adăugă ea. Când era student şi abia la început, totul era bine. Dar eu nu pot fi soţia unui om important; iar el va ajunge un om important. El vrea ca eu să-i asigur intrarea în viaţa socială, aşa ca G... hm... hm... Gladys Claffern.

Nasul i se înroşise şi privi într-o parte.

Dar Tony nu se uita la ea. Ochii lui priveau prin încăpere:

— Vă pot ajuta să vă gospodăriţi casa.

— Dar n-are nici un rost, zise ea cu furie. E nevoie de nişte retuşuri pe care eu nu pot să le fac. Pot doar s-o fac mai confortabilă. Niciodată n-o s-o pot face aşa cum sunt fotografiile din revistele cu Casa Frumoasă.

— Aşa o vreţi?

— La ce serveşte să vreau?

Ochii lui Tony o învăluiră:

— Pot să vă ajut.

— Te pricepi la decoraţiuni interioare?

— Asta e ceva ce ar trebui să ştie o bună gospodină?

— O, da.

— Atunci am posibilitatea să învăţ. Îmi puteţi face rost de cărţi cu acest subiect?

Atunci a început ceva.

***

Claire, ţinându-şi pălăria să nu i-o smulgă vântul puternic, luase de la biblioteca publică două volume groase despre decorarea căminului. Îl urmări pe Tony cum deschide unul din ele şi răsfoieşte paginile. Era pentru prima oară când îi urmărea degetele făcând un lucru mai delicat.

"Nu înţeleg cum se face asta", gândi ea şi se întinse dintr-o dată spre mâna lui, trăgând-o spre ea. Tony nu se opuse, ci îşi lăsă mâna moale, pentru control.

— Extraordinar, spuse ea. Până şi unghiile par naturale.

— Într-adins, bineînţeles, spuse Tony.

Apoi, curgător:

— Pielea este un material plastic flexibil, iar scheletul este un aliaj cu un metal uşor. Vi se pare amuzant?

Ea îşi ridică faţa roşie:

— O, nu. Mă simt puţin jenată să-mi vâr nasul în interiorul tău. Nu e deloc treaba mea. Tu nu mă întrebi pe mine despre interiorul meu.

— Conexiunile mele cerebrale nu includ acest tip de curiozitate. Ştiţi, nu pot acţiona decât în limitele mele.

Iar în linişte care a urmat, Claire simţi cum se strânge ceva în ea. De ce uita mereu că el e o maşină? Acum, chiar maşina a trebuit să-i amintească asta. Oare tânjea ea atât de mult după înţelegere, încât îl putea accepta până şi pe un robot drept seamăn — pentru că el o înţelegea?

Observă că Tony tot mai răsfoia paginile — aproape neajutorat — şi simţi deodată o superioritate mângâietoare:

— Nu ştii să citeşti, nu-i aşa?

Tony o privi; vocea îi era calmă, fără urmă de reproş:

— *Citesc,* doamnă Belmont.

— Dar... arătă spre carte, cu un gest fără noimă.

— Baleiez paginile, dacă la asta vă referiţi. Citirea mea este fotografică.

Era seară, iar când Claire se duse în sfârşit la culcare, Tony era la al doilea volum, stând acolo, în întuneric, sau ce i se părea întuneric lui Claire, cu vederea ei limitată.

Ultimul gând, care o făcu să se agite şi să se zvârcolească, a fost unul ciudat. Îşi aminti din nou de mâna lui, de atingerea ei. Fusese caldă şi moale, ca a unui om. "Ce deştepţi, cei de la fabrică", gândi ea şi adormi încetişor.

***

Câteva zile după aceea a fost numai biblioteca. Tony sugera domeniile de studiu, care se extindeau repede. Erau cărţi despre asortarea culorilor şi despre cosmetică; despre tâmplărie şi modă; despre artă şi istoria costumelor.

Întorcea paginile fiecărei cărţi, privindu-le serios, şi, pe cât de repede le întorcea, pe atât de repede le citea; şi părea incapabil să uite.

Până la sfârşitul săptămânii, insistase ca ea să se tundă, învăţând-o o metodă nouă de coafat, corectându-i puţin linia sprâncenelor şi schimbându-i nuanţa de pudră şi ruj.

Jumătate de oră, sub atingerea degetelor neomeneşti, ea tremurase de o spaimă nervoasă, apoi privi în oglindă.

— Se mai pot face multe, spuse Tony, mai ales cu îmbrăcămintea. Cum vi se pare, pentru început?

Iar ea nu răspunsese nimic, destul de mult timp, până ce o absorbi identitatea străinei din oglindă şi îşi potoli uimirea la vederea frumuseţii ei. Apoi spuse şocată, fără să-şi ia ochii de pe imaginea care o încălzea:

— Da, Tony, foarte bine... pentru început.

Nu pomeni nimic de asta în scrisorile către Larry. Lasă-l să vadă totul dintr-o dată. Şi ceva îi spuse că nu s-ar bucura numai de surprinderea lui. Va fi ca o răzbunare.

***

Într-o dimineaţă, Tony spuse:

— E timpul să ne apucăm de cumpărături, iar eu nu am voie să ies din casă. Dacă vă scriu exact ce ne trebuie, pot avea încredere că faceţi rost de tot? Ne trebuie perdele şi mobilier, tapet, covoare, vopsea, îmbrăcăminte — şi o grămadă de nimicuri.

— Lucrurile acestea nu se pot lua numai după ce scrii tu pe listă, zise Claire cu îndoială.

— Se pot lua destul de bine, dacă mergi în oraş şi dacă banii nu sunt o problemă.

— Dar, Tony, bineînţeles că banii sunt o problemă.

— Deloc. Treceţi mai întâi pe la Corporaţie. Vă voi scrie o notă. Căutaţi-o pe dr. Calvin şi spuneţi-i că am zis eu că asta face parte din experiment.

***

Într-un fel, dr. Calvin n-a mai înspăimântat-o la fel de mult ca în acea primă seară. Cu faţa ei nouă şi cu o pălărie nouă nu mai era Claire cea veche. Psihologul ascultă cu atenţie, puse câteva întrebări, dădu din cap — apoi Claire se pomeni ieşind

înarmată cu un cont nelimitat deschis de Corporaţia de Roboţi şi Oameni Mecanici din Statele Unite.

E minunat ce pot face banii! Cu un magazin întreg la picioarele ei, afirmaţiile unei vânzătoare nu mai erau neapărat un glas de sus; sprânceana ridicată a unui decorator nu mai era tunetul lui Zeus.

Şi odată, când o Grăsime Revărsată de la unul din cele mai selecte saloane de îmbrăcăminte dezaprobase insistent descrierea garderobei pe care o voia Claire, contrazicând-o în cea mai pură franceză din Strada 57, ea îl sună pe Tony, apoi îi întinse receptorul lui Monsieur:

— Dacă nu vă supăraţi, aş vrea să vorbiţi cu... hm.., cu secretarul meu, spuse ea cu voce hotărâtă, dar frământându-şi puţin degetele.

Grasul merse la telefon cu un braţ ţinut solemn la spate. Ridică receptorul cu două degete şi spuse cu delicateţe:

— Da.

Urmă o scurtă pauză, un alt "Da", apoi o pauză mult mai lungă, un început scâncit de împotrivire care se stinse repede, o altă pauză, un "Da" foarte slab, apoi puse receptorul în furcă.

— Dacă doamna binevoieşte să vină cu mine, zise el, jignit şi rece, voi încerca să-i fac pe voie.

— O clipă.

Claire fugi înapoi la telefon şi formă din nou numărul.

— Alo, Tony. Nu ştiu ce ai spus, dar a mers. Mulţumesc. Eşti un...

Căută cu greu cuvântul potrivit, renunţă şi termină cu un chiţăit subţire:

— ... un... un scump!

Când se întoarse de la telefon, Gladys Claffern o privea. O Gladys Claffern puţin amuzată şi puţin uimită, privind-o cu faţa puţin înclinată:

— Doamna Belmont?

Totul se şterse din memoria lui Claire — dintr-o dată. Putu doar să dea din cap prosteşte, ca o marionetă.

Gladys zâmbi cu o obrăznicie de nedescris:

— Nu ştiam că faceţi cumpărături aici.

Ca şi cum, în ochii ei, magazinul îşi pierduse definitiv locul în societate, din cauza asta.

— De obicei, nu fac, spuse Claire cu umilinţă.

— Ce aţi făcut cu părul dumneavoastră? Este cam ciudat... Oh, sper că mă scuzaţi, dar pe soţul dumneavoastră nu-l cheamă Lawrence?

Claire îşi încleştă dinţii, dar trebui să explice. *Trebuia:*

— Tony este un prieten de-al soţului meu. Mă ajută să aleg nişte lucruri.

— Înţeleg. Şi e foarte *scump* pentru asta, îmi închipui.

Trecu mai departe zâmbind, ducând cu ea lumina şi căldura lumii.

***

Claire nu se mira că se întorsese spre Tony pentru consolare. Zece zile o vindecaseră de silă. Şi putea să plângă în faţa lui; să plângă şi să răcnească.

— Am fost o p-proastă cât toate zilele, izbucni, răsucindu-şi în mâini batista îmbibată cu lacrimi. Să-mi facă ea asta! Nu ştiu de ce. Pur şi simplu o face. Trebuia s-o fi... lovit. Trebuia s-o fi doborât şi s-o fi călcat în picioare.

— Poţi urî atât de mult o fiinţă omenească? întrebă Tony încet, uimit. Partea aceasta a minţii omeneşti îmi este necunoscută.

— O, nu e vina ei, mormăi ea. Cred că eu sunt de vină. Ea e tot ce vreau eu să fiu... pe dinafară, oricum... Şi nu pot fi.

Vocea lui Tony se auzea încet şi insinuant în urechea ei:

— Puteţi fi, doamnă Belmont. *Puteţi* fi. Mai avem zece zile, iar în zece zile casa nu va mai fi cea de-acum. N-am hotărât noi aşa?

— Şi cum o să mă ajute asta — faţă de ea?

— Invitaţi-o aici. Invitaţi-i prietenii. Făceţi-o cu o seară înainte ca... înainte ca eu să plec. Într-un fel, va fi inaugurarea casei.

— Nu va veni.

— Ba da, va veni. Va veni să râdă... Şi nu va putea râde.

— Chiar crezi asta? O, Tony, crezi că suntem în stare?

Mâinile ei erau în ale lui... Apoi spuse, ferindu-şi privirea:

— Dar ce rost ar avea? Nu eu, tu o vei face. Nu te pot exploata.

— Nimeni nu trăieşte în singurătate poleită, şopti Tony. Cunoştinţele astea le am încorporate. Ceea ce vedeţi,

dumneavoastră sau altcineva, la Gladys Claffern, nu este adevărata Gladys Claffern. Ea exploatează toate avantajele pe caro le aduc banii şi poziţia socială Nu are nici o îndoială despre asta. De ce aţi avea dumneavoastră?... Şi gândiţi-vă şi altfel, doamnă Belmont. Din fabricaţie trebuie să mă supun, dar pot hotărî singur limita supunerii. Pot asculta de ordine cu reţinere sau de bunăvoie. Cu dumneavoastră, este de bunăvoie, pentru că sunteţi aşa cum am fost eu fabricat să văd fiinţele umane. Sunteţi blândă, prietenoasă, modestă. Doamna Claffern, aşa cum o descrieţi, nu este, şi pe ea n-aş asculta-o aşa cum vă ascult pe dumneavoastră. Aşa că *dumneavoastră,* şi nu eu, doamnă Belmont, faceţi toate astea.

El îşi luă mâinile de pe ale ei, iar Claire privi uimită acel chip imobil pe care nu se putea citi nimic. Dintr-o dată, era din nou înspăimântată, într-un fel absolut nou.

Înghiţi nervoasă şi-şi privi lung mâinile, care simţeau încă apăsarea degetelor lui. Nu fusese o închipuire: degetele lui le strânseseră pe ale ei, uşor, cu blândeţe, până se retrăseseră.

Nu!

Degetele *maşinii...* degetele *maşinii...*

Fugi în baie şi îşi frecă mâinile cu săpun... orbeşte, inutil.

***

În ziua următoare se simţi puţin jenată faţă de el, urmărindu-l de aproape, aşteptând să vadă ce-ar putea urma... şi, un timp, nu urmă nimic.

Tony lucra. Dacă exista vreo dificultate tehnică la punerea tapetului sau la folosirea vopselei cu uscare rapidă, activitatea lui Tony nu lăsa să se vadă asta. Mâinile lui se mişcau cu precizie, degetele îi erau îndemânatice şi sigure.

Lucra toată noaptea. Ea nu-l auzea niciodată, dar fiecare dimineaţă era o nouă aventură. Nu putea spune câte lucruri se făcuseră şi până seara tot mai găsea câte un retuş de făcut... şi venea o altă noapte.

O singură dată a încercat să-l ajute, dar stângăcia ei omenească a stricat tot. El era în camera alăturată, iar ea atârna un tablou în locul marcat de privirea matematică a lui Tony. Semnul era acolo; tabloul era acolo; şi mai era şi o revoltă împotriva trândăviei.

Ori ea era nervoasă, ori scara s-a clătinat. N-avea importanţă. Simţi cum se duce şi ţipă. Scara a căzut fără ea, pentru că Tony, cu o iuţeală mai mare decât dacă ar fi fost din carne şi oase, fusese acolo.

În ochii lui liniştiţi şi negri nu se citea nimic, iar vocea lui caldă spuse doar:

— V-aţi rănit, doamnă Belmont?

Ea se gândi că îi ciufulise probabil părul în cădere, pentru că observă, pentru prima oară, că era alcătuit din şuviţe separate de păr negru şi frumos.

Apoi observă, dintr-o dată, că braţele lui o ţineau de umeri şi pe sub genunchi, strâns şi cu căldură.

Îl împinse, iar ţipătul îi răsună prea tare în propriile urechi. Îşi petrecu restul zilei în camera ei, iar de atunci încolo dormi cu un scaun sprijinit de clanţa de la uşa dormitorului.

***

Trimisese invitaţiile şi, aşa cum spusese Tony, fuseseră primite. Trebuia doar să aştepte ultima seară.

Veni şi ea, după toate celelalte, la timpul potrivit. Casa nu mai era deloc cea pe care o ştia. O străbătu pentru ultima oară — şi fiecare cameră fusese modificată. Ea însăşi era îmbrăcată cu haine pe care înainte n-ar fi îndrăznit să le poarte... Iar când le-a îmbrăcat, o dată cu ele a îmbrăcat şi mândrie şi încredere.

Exersă în oglindă o privire politicoasă, de plăcere trufaşă, iar oglinda îi rânji cu autoritate.

Ce-ar spune Larry?... Oricum, n-avea importanţă. Zilele pline de emoţie nu veneau o dată cu el, ci plecau o dată cu Tony. Nu-i aşa că era ciudat? Încercă să-şi recapete dispoziţia de acum trei săptămâni şi nu reuşi deloc.

***

Ceasul bătu strident ora opt în opt fracţiuni de secundă, iar ea se întoarse către Tony:

— Vor veni în curând, Tony. Mai bine te-ai duce la subsol. Nu-i putem lăsa...

Privi fix o clipă, apoi spuse încet:

— Tony?

Şi mai tare:

— Tony?

Şi aproape ţipând:

— *Tony!*

Dar braţele lui o cuprinseseră, faţa lui era aproape de a ei, apăsarea îmbrăţişării nu înceta. Îi auzi vocea, într-un amestec confuz de emoţie:

— Claire, spunea vocea, sunt multe lucruri pe care nu le pot înţelege, iar ăsta trebuie să fie unul din ele. Mâine plec şi nu vreau să plec. Cred că simt mai mult decât simpla dorinţă de a-ţi fi pe plac. Nu e ciudat?

Faţa lui era mai aproape, buzele îi erau calde dar fără respiraţie dincolo de ele — pentru că maşinile nu respiră. Aproape le atinseră pe ale ei.

... Şi sună soneria.

O clipă, se zbătu emoţionată, apoi el plecă şi nu se mai arătă, iar soneria sună din nou. Sunetul strident era insistent.

Perdelele de la ferestre fuseseră trase într-o parte. Cu un sfert de oră înainte nu erau aşa. Ea *ştia asta.*

Atunci, probabil că au văzut. Probabil că *toţi* au văzut… tot.

***

Intrară atât de politicos, toţi odată — haita venită să urle cu ochii pătrunzători şi scânteietori iscodind peste tot. *Văzuseră.* Altfel de ce ar fi întrebat Gladys despre Larry, în cel mai înţepător mod? Iar Claire îşi scoase ghearele, apărându-se disperat şi imprudent.

Da, *este* plecat. Cred că se va întoarce mâine. Nu, nu am fost singură. Nici un pic. M-am distrat minunat. Şi le râse în faţă. De ce nu? Ce puteau face? Larry va şti adevărul, dacă i se va spune vreodată ce au crezut ei că văd.

Dar *ei* n-au râs.

A putut citi asta în mânia din ochii lui Gladys Claffern, în frumuseţea mincinoasă a cuvintelor ei, în dorinţa ei de a pleca devreme, iar când ea plecă împreună cu ceilalţi, prinse o ultimă şoaptă, anonimă şi fără şir

— ... niciodată n-am văzut ceva aşa de… aşa *de chipeş ..*

Şi ea ştia ce o făcuse în stare să le dea cu tifla. N-au decât să bârfească şi să ştie că oricine poate fi mai drăguţă decât

Claire Belmont, şi mai importantă, şi mai bogată, dar nimeni. *nimeni* nu putea avea un iubit aşa de chipeş!

Apoi îşi aminti iar... iar... iar, că Tony era o maşină, iar pielea i se încreţi.

— Pleacă! Lasă-mă în pace! ţipă spre camera goală şi fugi în pat. A plâns toată noaptea, fără să doarmă, iar în dimineaţa următoare, înainte ca soarele să răsară, când străzile erau pustii, în faţa casei trase o maşină şi îl luă pe Tony.

***

Lawrence Belmont trecu pe lângă biroul dr. Calvin şi simţi nevoia să bată la uşă. O găsi împreună cu matematicianul Peter Bogert dar asta nu-l intimidă. Spuse:

— Claire mi-a povestit că aţi plătit pentru tot ce s-a făcut la mine acasă...

— Da, spuse dr. Calvin. Am amortizat cheltuiala, fiind o parte importantă şi necesară a experimentului. Cu funcţia ta cea nouă, de inginer asociat, vei fi în stare să te descurci, cred.

— Nu asta mă îngrijorează acum. Dacă Washington aprobă testele, vom avea un model TN al nostru până la anul, cred.

Se întoarse, nehotărât dacă să plece sau nu, şi la fel de nehotărât reveni.

— Da, domnule Belmont? întrebă dr. Calvin, după o pauză.

— Mă întreb... începu Larry. Mă întreb ce s-a întâmplat cu adevărat. Ea... Claire, vreau să spun... pare alta. Nu numai că arată altfel.. deşi, ca să fiu cinstit, sunt uimit.

Râse nervos:

— E vorba de ea! Nu mai e soţia mea cu adevărat... nu pot să explic asta.

— De ce încerci? Eşti dezamăgit de schimbare?

— Dimpotrivă. Dar mă sperie puţin, înţelegeţi...

— Eu n-aş fi îngrijorată, domnule Belmont. Soţia dumneavoastră s-a descurcat foarte bine. Sinceră să fiu, nu m-am aşteptat ca experimentul să ofere un test atât de amănunţit şi complet. Ştim exact ce trebuie să corectăm la modelul TN, iar meritul este în totalitate al doamnei Belmont. Dacă vreţi să fiu foarte sinceră, cred că soţia dumneavoastră merită avansarea mai mult decât dumneavoastră.

Auzind asta, Larry roşi vizibil:

— Câtă vreme rămâne în familie... murmură el neconvingător şi plecă.

Susan Calvin privi în urma lui:

— Cred că-l doare... sper... Ai citit raportul lui Tony, Peter?

— În întregime, zise Bogert. Dar modelul TN-3 nu va avea nevoie de modificări?

— O, şi tu crezi asta? întrebă Calvin tăios. Care sunt argumentele tale?

Bogert se încruntă:

— N-am nevoie de nici unul. E clar ca bună-ziua că nu putem de drumul unui robot care face dragoste cu stăpâna lui, dacă nu te deranjează exprimarea.

— Dragoste! Peter, îmi faci greaţă. Chiar nu înţelegi? Maşina asta trebuia să asculte de Prima Lege. Nu putea îngădui să i se facă rău unei fiinţe omeneşti, iar lui Claire Belmont i se făcea rău din cauza propriului sentiment de imperfecţiune. Aşa că i-a făcut curte, pentru că orice femeie ar fi măgulită de faptul că e în stare să stârnească pasiune la o maşină — la o maşină rece şi fără suflet. Şi el a tras anume perdelele în seara aceea, să poată ceilalţi să vadă şi să invidieze — fără nici un risc pentru căsnicia lui Claire. Cred că Tony a procedat inteligent...

— Crezi? Ce importanţă are dacă s-a prefăcut sau nu, Susan? Tot oribil e. Citeşte din nou raportul. Ea l-a evitat. A ţipat când el a îmbrăţişat-o. În noaptea aceea n-a dormit — un acces de isterie. Nu putem admite asta.

— Peter, eşti orb. Eşti la fel de orb cum am fost eu. Modelul TN va fi reconstruit în totalitate, dar nu pentru motivul tău. Chiar invers; chiar invers. Ciudat că nu mi-am dat seama de la început, spuse ea cu ochii întunecaţi de gânduri, dar poate că asta arată o deficienţă a mea. Înţelegi, Peter, maşinile nu se pot îndrăgosti dar — chiar dacă este fără speranţă şi oribil — femeile pot!
